

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВА СИСТЕМА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова система» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 20 с.

Розробник

Нечипорук Людмила Володимирівна – професорка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 8 від 20 червня 2018 р.)

Дата оновлення – 12 червня 2020 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми лекційних і практичних занять.....	13
5.1. Теми лекційних занять.....	13
5.2. Теми практичних занять.....	14
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова система» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 051 «Економіка» Спеціалізація – «Бізнес-економіка» Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 3		Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 150		2-й	2-й
		Лекції	Лекції
		34 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		46 год.	6 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		70 год.	138 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4-6, самостійної роботи студента – 4-5.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни – формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння основ функціонування складових фінансової системи та закономірностей їх функціонування.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо становлення та розвитку фінансової науки;
- опанування інструментарію фінансового аналізу;
- оволодіння науковими підходами, практичними методами та прийомами фінансової науки;
- формування теоретичних знань та здатності до оптимізації бюджетів фінансових ресурсів суб'єктів економіки;
- розвиток умінь із обґрунтування засад функціонування національної фінансової системи;
- формування системи теоретичних знань окремих сфер і ланки фінансової системи;
- засвоєння основ функціонування фінансового механізму, змісту і призначення фінансів суб'єктів господарювання, міжнародних фінансів,

фінансового і страхового ринків;

– набуття умінь із визначення сутності податків, податкової політики і податкової системи держави;

– оволодіння основами функціонування державних фінансів і таких їх складових, як бюджет, державні цільові фонди, державний кредит;

– усвідомлення необхідності розроблення та реалізації оптимальної фінансової поведінки суб'єктів господарювання в умовах обмежених ресурсів.

Преквізити: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Інституціональна економіка».

Кореквізити: «Економічна політика», «Макроекономіка».

Постреквізити: «Ринок фінансових послуг», «Економіка та фінанси підприємства», «Страховий захист бізнесу».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Визначати сутність і необхідність існування фінансів в економічному житті суспільства.
2.	Систематизувати основні тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання.
3.	Пояснити роль та значення бюджетної системи в економічній перебудові суспільства.
4.	Запропонувати обґрунтування чинників та ознак змін у фінансовій поведінці суб'єктів господарювання при формуванні і використанні централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів.
5.	Оцінювати економічні процеси, що відбуваються у суспільстві при розподілі і перерозподілі вартості валового внутрішнього продукту.
6.	Розробляти і втілювати в життя питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.
7.	Узагальнювати законодавчі та нормативні акти, досвід ринкових перебудов у сфері фінансових відносин.
8.	Прогнозувати можливі напрями впливу фінансів на соціально-економічний розвиток суспільства.
9.	Визначати сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного із дійових інструментів економічної та соціальної політики держави.
10.	Систематизувати основні тенденції розвитку фінансових відносин в умовах фінансової глобалізації.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК18. Розуміння специфіки ведення міжнародного бізнесу, чинників досягнення конкурентних переваг на світових ринках.

Програмних результатів навчання:

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН21. Уміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Тема 1. Історія виникнення та економічний зміст фінансів

Фінанси як історична категорія. Історичні передумови виникнення і розвитку фінансів.

Фінанси як економічна, грошова, розподільна і ресурсотворювальна категорія. Ознаки фінансів. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин, їх класифікація.

Функції фінансів, їх взаємозв'язок. Розподільна функція фінансів. Етапи розподілу ВВП, формування первинних і вторинних доходів.

Контрольна функція фінансів. Фінансовий контроль як основа реалізації контрольної функції. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції фінансів. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва.

Специфіка фінансових категорій. Базові фінансові категорії. Складові системи фінансових категорій: категорії доходів, категорії витрат, категорії цільових фондів грошових коштів, системоутворювальні фінансові категорії.

Тема 2. Становлення та розвиток фінансової науки

Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Становлення і розвиток класичного та неокласичного напрямів фінансової науки. Плюралізм економічних і фінансових концепцій. Ортодоксія та гетеродоксія у фінансовій науці.

Становлення, розвиток і еволюція кейнсіанської економічної та фінансової теорій. Кейнсіансько-неокласичний синтез. Монетаризм.

Розвиток новітніх варіантів неокласичної та посткейнсіанської теорії фінансів. Становлення і розвиток неоінституціональної та інших неортодоксальних теорій фінансів.

Предмет фінансової науки. Макро- і мікрорівень у фінансах. Методологія фінансової науки. Категоріальний та понятійний апарат у фінансовій науці. Міждисциплінарний характер фінансової науки.

Тема 3. Зміст та структура фінансової системи

Типологія та основні принципи побудови фінансової системи. Фінансова система: внутрішня та організаційна будова.

Теоретичні засади організаційної побудови внутрішньої структури фінансової системи. Сфери та ланки фінансової системи, їх взаємозв'язок.

Регіональний аспект побудови внутрішньої структури фінансової системи.

Міжнародний аспект побудови структури фінансової системи.

Тема 4. Фінансова політика

Необхідність і зміст фінансової політики. Мета і завдання фінансової політики. Змістовний, функціональний та управлінський аспекти фінансової політики. Характеристика елементів фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Напрями та типи фінансової політики. Основні завдання фінансової політики в Україні: стратегічні і тактичні, їх взаємоузгодження в часі і просторі. Пріоритети у внутрішній та зовнішній фінансовій політиці України. Проблеми макроекономічної фінансової стабілізації.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові фінансового механізму: фінансове забезпечення, фінансове регулювання, нормативне, правове та інформаційне забезпечення. Директивний та регулюючий фінансовий механізм.

Складові елементи системи управління фінансами. Завдання та функції органів фінансового апарату.

Модуль 2. ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Тема 5. Фінанси домогосподарства

Домогосподарство. Потреби та функції домогосподарства. Особливості фінансів домогосподарств і сфера їх функціонування.

Внутрішні та зовнішні фінансові відносини домогосподарств.

Джерела і форми доходів домогосподарств. Грошові та натуральні доходи. Характеристика сукупних доходів та доходів, що залишаються у розпорядженні домогосподарств. Номінальні і реальні доходи. Бюджет прожиткового мінімуму.

Заробітна плата та її роль у формуванні доходів бюджету домогосподарств. Соціальні і страхові виплати. Доходи домогосподарств від підприємницької діяльності; проценти і дивіденди; доходи від продажу цінних паперів, нерухомості, особистого та домашнього майна; доходи від продажу продукції підсобного господарства; грошові нагромадження у фінансово-кредитній сфері. Вплив держави на формування доходів бюджету домогосподарств.

Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація.

Тема 6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання

Фінансові ресурси домогосподарств. Фінансові рішення домогосподарств щодо розміщення доходів. Обов'язкові платежі домогосподарств: податки і відрахування до державних соціальних фондів, комунальні та інші щомісячні платежі. Поточні і капітальні витрати на споживання. Грошові заощадження.

Мотивовані і немотивовані заощадження громадян. Організовані та неорганізовані заощадження. Чинники, що впливають на ощадну активність домогосподарств.

Тема 7. Фінанси підприємства

Сутність та значення фінансів підприємств: об'єкт, суб'єкт, роль у фінансовій системі держави. Дискусійність тлумачення сутності категорії «фінанси підприємств». Загальна та специфічні риси фінансів суб'єктів господарювання. Характеристика функцій фінансів підприємств. Методи та принципи організації фінансів суб'єктів господарювання.

Принципи групування фінансових відносин на підприємстві залежно від їх економічного змісту. Сутність фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Грошові фонди підприємства. Характеристика видів діяльності та грошових надходжень підприємств.

Поняття доходів, витрат та прибутку підприємства. Види прибутку суб'єктів господарювання. Порядок формування фінансових результатів підприємства. Етапи розподілу фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Зміцнення фінансів підприємницьких структур як необхідна передумова сталого економічного зростання в Україні.

Тема 8. Податки. Податкова система

Економічна та організаційно-правова сутність податків, їх значення і характерні особливості. Податки й інші обов'язкові платежі: їх спільність і

відмінність. Основні і додаткові функції податків. Основні елементи податку. Класифікація податків.

Податкова система держави, її елементи та принципи. Система оподаткування в Україні: загальнодержавні і місцеві податки та збори, оподаткування юридичних та фізичних осіб. Податкова політика, особливості її здійснення.

Платники, об'єкти, ставки та пільги основних прямих і непрямих податків. Особливості сплати зборів на державне пенсійне і загальнообов'язкове соціальне страхування. Податкова підтримка суб'єктів малого підприємництва в Україні.

Тема 9. Державний бюджет та бюджетна система

Зміст і склад державних фінансів. Сутність бюджету: економічний зміст, правовий зміст, форма прояву. Види бюджету. Роль та фінансовий вплив бюджету в економіці. Розподільча, регулююча та контрольна функції бюджету. Система факторів формування та використання бюджету.

Бюджетна система України: сутність і склад. Бюджетний процес, його стадії.

Сутність місцевих фінансів, їх сфери, суб'єкти та об'єкти. Вплив місцевих фінансів на соціально-економічну сферу держави. Функції місцевих фінансів: розподільна, фіскальна, контрольна, забезпечення громадських послуг і економічного зростання. Фінансово-економічна база місцевого самоврядування. Місцевий бюджет як фінансовий документ і система економічних відносин. Доходи місцевих бюджетів, їх групи. Міжбюджетні трансферти. Видатки місцевих бюджетів, порядок їх розмежування.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

Державний кредит як фінансова категорія, його економічна сутність, призначення, роль. Держава як позичальник, кредитор і гарант.

Внутрішні державні запозичення та їх форми. Державні та місцеві позики. Класифікація державних позик. Зовнішні державні запозичення. Міжнародний державний кредит. Позики міжнародних фінансових організацій та міжнародних фінансових інституцій. Міжурядові та комерційні позики.

Держава як кредитор. Внутрішнє та зовнішнє кредитування. Кредитування за окремими державними програмами. Державні гарантії за запозиченнями суб'єктів господарювання. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень: фінансування дефіциту бюджету, формування валютних резервів центрального банку, фінансування інвестиційних проєктів. Ефективність державних запозичень.

Державний борг, причини його виникнення і зростання. Дискусійні питання щодо тягаря державного боргу. Види державного боргу і обмеження його граничного рівня. Джерела погашення державного боргу. Наслідки державного боргу в коротко- і довгостроковому періоді.

Управління державним боргом і його методи. Рефінансування та

реструктуризація боргу, їх зміст і передумови використання. Амортизація і обслуговування боргу. Коефіцієнти обслуговування внутрішнього і зовнішнього боргу. Забезпечення повернення боргу і виплати відсотків.

Тема 11. Державні цільові фонди

Система державних цільових фондів. Державні цільові фонди. Принципи діяльності державних цільових фондів.

Сутність та суспільне призначення соціального страхування. Суб'єкти соціального страхування. їх права і обов'язки. Об'єкт страхування. Страхові випадки. Види соціального страхування. Система фондів соціального страхування та управління ними. Державне регулювання соціального страхування.

Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки. Пенсійне страхування і його організація.

Еволюція пенсійного страхування в Україні. Принципи пенсійного страхування. Пенсійний фонд як головна установа управління пенсійними активами, його функції і завдання. Порядок нарахування, обчислення та сплати страхових внесків за державним пенсійним страхуванням.

Недержавні пенсійні фонди, їх види. Корпоративні, професійні та відкриті недержавні пенсійні фонди, відмінності між ними. Обмеження щодо напрямів інвестування пенсійних активів фондів.

Тема 12. Страхування та страховий ринок

Сутність ризику, його види та характеристики. Економічна і правова сутність страхових відносин. Функції та принципи страхування. Система страхових фондів: централізовані та децентралізовані фонди. Особливості фінансових відносин у страхуванні, єдність і відмінність фінансів і страхування.

Характеристика суб'єктів страхування: страховик, страхувальник, застрахований, вигодонабувач. Види страхування та їх характеристика. Засади добровільного і обов'язкового страхування.

Сутність страхового ринку. Учасники страхового ринку. Організаційні форми створення страхових компаній. Особливості формування доходів і витрат страховика. Порядок оподаткування прибутку. Посередницька діяльність на страховому ринку: страхові брокери і страхові агенти. Діяльність професійних аналітиків (непрямих страхових посередників). Держава і державний нагляд на страховому ринку. Становлення та функціонування страхового ринку в Україні.

Тема 13. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок як сфера фінансової системи. Економічна та організаційна сутність фінансового ринку. Функції та завдання фінансового ринку в економіці.

Структура фінансового ринку за часовою ознакою: грошовий ринок та ринок капіталів. Сектори фінансового ринку відповідно до інституціональної

структури. Сегментація фінансового ринку за групами та видами фінансових активів. Суб'єкти та інфраструктура фінансового ринку. Фінансові інструменти як об'єкти фінансового ринку. Класифікація фінансових інструментів. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Цінні папери: сутність, ознаки та властивості. Класифікація цінних паперів. Функції цінних паперів. Емісійні та неемісійні цінні папери. Групи цінних паперів, обіг яких дозволено в Україні: пайові, боргові, іпотечні, приватизаційні, похідні та товаророзпорядчі цінні папери. Характеристика видів пайових та боргових цінних паперів. Види акцій. Види облігацій. Порядок обігу простих і переказних векселів. Ринок фінансових послуг як складова фінансового ринку. Характеристика фінансових послуг.

Ринок цінних паперів: сутність, функції та структура. Правове регулювання та державний контроль на ринку цінних паперів. Саморегулювні організації та їх роль на ринку цінних паперів.

Фондова біржа: правовий статус, порядок створення та функціонування. Функції фондової біржі. Роль фондових бірж в економічній системі країн та світу. Особливості діяльності провідних фондових бірж світу.

Ринок фінансових послуг і його роль у функціонуванні економічної системи. Взаємозв'язок фінансового ринку і ринку фінансових послуг.

Поняття фінансової послуги. Суб'єкти ринку фінансових послуг.

Державне регулювання фінансового ринку і ринку фінансових послуг.

Модуль 3. СВІТОВА ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Тема 14. Міжнародні фінанси

Економічна природа міжнародних фінансів. Економічна та інституціональна сутність міжнародних фінансів. Суб'єкти та об'єкти міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів. Об'єктивні закономірності та суб'єктивні чинники розподільчої функції міжнародних фінансів. Форми прояву контрольної функції фінансів. Сфери міжнародних фінансів.

Міжнародна фінансова політика та форми її реалізації. Довгострокова та поточна фінансова політика. Валютна, податкова та кредитна політики як складові міжнародної фінансової політики.

Тема 15. Фінансова глобалізація та її вплив на національні фінансові системи

Фінансова глобалізація. Міжнародні валютно-фінансові потоки, їх напрями. Система класифікації міжнародних валютно-фінансових потоків. Фінансові операції як основа міжнародних валютно-фінансових потоків. Види та головні канали фінансових операцій.

Міжнародна система перерозподілу фінансових ресурсів. Міжнародні фінансові організації. Міжнародний валютний фонд. Особливості формування ресурсів та кредитні програми МВФ. Склад Групи Світового

функціонування національної фінансової системи.								
5. Фінанси домогосподарства.	8	2	2	4	8	2		6
6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання.	8	2	2	4	8		2	6
7. Фінанси підприємства.	10	2	4	4	10			10
8. Податки. Податкова система.	10	2	4	4	10		2	8
9. Державний бюджет та бюджетна система.	10	2	4	4	10	2		8
10. Державний кредит і державний борг.	8	2	2	4	8			8
11. Державні цільові фонди.	8	2	2	4	8			8
12. Страхування та страховий ринок.	8	2	2	4	8			8
13. Фінансовий ринок.	8	2	2	4	8			8
Разом	78	18	24	36	78	4	4	70
Модуль 3. Світова фінансова система.								
14. Міжнародні фінанси.	8	2	2	4	8			8
15. Фінансова глобалізація та її вплив на національні фінансові системи.	10	2	4	4	10			10
16. Міжнародні фінансові ринки.	8	2	2	4	8			8
17. Фінансова безпека держави в умовах фінансової глобалізації.	10	2	4	4	10			10
Разом	36	8	12	16	36	0	0	36
Усього годин / кредитів ECTS	150/5,0	34	46	70	150/5,0	6	6	138

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Тема навчальної дисципліни	Темати лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи фінансової системи.			
1. Історія виникнення та економічний зміст фінансів.	1. Історія виникнення та економічний зміст фінансів.	2	
2. Становлення та розвиток фінансової науки.	2. Становлення та розвиток фінансової науки.	2	
3. Зміст та структура фінансової системи.	3. Зміст та структура фінансової системи.	2	2
4. Фінансова політика.	4. Фінансова політика.	2	
Модуль 2. Засади функціонування національної фінансової системи.			
5. Фінанси домогосподарства.	5. Фінанси домогосподарства.	2	2
6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання.	6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання.	2	

7. Фінанси підприємства.	7. Фінанси підприємства.	2	
8. Податки. Податкова система.	8. Податки. Податкова система.	2	
9. Державний бюджет та бюджетна система.	9. Державний бюджет та бюджетна система.	2	2
10. Державний кредит і державний борг.	10. Державний кредит і державний борг.	2	
11. Державні цільові фонди.	11. Державні цільові фонди.	2	
12. Страхування та страховий ринок.	12. Страхування та страховий ринок.	2	
13. Фінансовий ринок.	13. Фінансовий ринок.	2	
Модуль 3. Світова фінансова система.			
14. Міжнародні фінанси.	14. Міжнародні фінанси.	2	
15. Фінансова глобалізація та її вплив на національні фінансові системи.	15. Фінансова глобалізація та її вплив на національні фінансові системи.	2	
16. Міжнародні фінансові ринки.	16. Міжнародні фінансові ринки.	2	
17. Фінансова безпека держави в умовах фінансової глобалізації.	17. Фінансова безпека держави в умовах фінансової глобалізації.	2	
Усього		34	6

5.2. Теми практичних занять

Тема навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи фінансової системи.			
1. Історія виникнення та економічний зміст фінансів.	1.1. Історія виникнення фінансів.	2	
	1.2. Економічний зміст фінансів.	2	
2. Становлення та розвиток фінансової науки.	2. Становлення та розвиток фінансової науки.	2	
3. Зміст та структура фінансової системи.	3. Зміст та структура фінансової системи.	2	
4. Фінансова політика.	4. Фінансова політика.	2	2
Модуль 2. Засади функціонування національної фінансової системи.			
5. Фінанси домогосподарства.	5. Фінанси домогосподарства.	2	
6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання.	6. Фінансові ресурси домогосподарств та їх використання.	2	2
7. Фінанси підприємства.	7. Фінанси підприємства.	2	
	Колоквіум	2	
8. Податки. Податкова система.	8.1. Податки: сутність та види.	2	
	8.2. Податкова система.	2	2
9. Державний бюджет та бюджетна система.	9.1. Державний бюджет.	2	
	9.2. Бюджетна система.	2	
10. Державний кредит і державний борг.	10. Державний кредит і державний борг.	2	
11. Державні цільові фонди.	11. Державні цільові фонди.	2	

12. Страхування та страховий ринок.	12. Страхування та страховий ринок.	2	
13. Фінансовий ринок.	13. Фінансовий ринок.	2	
Модуль 3. Світова фінансова система.	Модуль 3. Світова фінансова система.		
14. Міжнародні фінанси.	14. Міжнародні фінанси.	2	
15. Фінансова глобалізація та її вплив на національні фінансові системи.	15.1. Фінансова глобалізація.	2	
	15.2. Вплив фінансової глобалізації на національні фінансові системи.	2	
16. Міжнародні фінансові ринки.	16. Міжнародні фінансові ринки.	2	
17. Фінансова безпека держави в умовах фінансової глобалізації.	Колоквіум	2	
	17. Фінансова безпека держави в умовах фінансової глобалізації.	2	
Усього		46	6

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, контрольна робота. За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 30 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль			Самостійна робота студентів		Разом
Практичні заняття			Колоквіуми		
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2	
max 10	max 10	max 10	max 30	max 30	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	8	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 30	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	25	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	20	Добре засвоєння матеріалу з тем, але наявні окремі помилки.
	18	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	15	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Самостійна робота	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження; вільне володіння матеріалом; вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу; теоретичні поняття недостатньо підкріплені фактичними даними. Студент дуже добре володіє матеріалом.
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість у дослідженні.
	7	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, висновки не віддзеркалюють основний зміст роботи або не мають самостійного характеру. Студент посередньо володіє матеріалом дослідження.
	6	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків або висновки не мають самостійного характеру. Студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в
------------------	------------	-------------------------------	---

ECTS			НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.05.2020).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.05.2020).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 03.05.2020).

7.2. Література

Основна література

1. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / З. С. Варналій, К. В. Коваленко, С. В. Онищенко, І. В. Савич; за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання України, 2016. 395 с.

2. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. 448 с.
3. Національні фінанси: підруч. / за ред. В. І. Грушка. Київ: ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК", 2017. 656 с.
4. Податкова система: підруч. / З. С. Варналій, М.В. Романюк. Київ: Знання України, 2019. 567 с.
5. Фінанси: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. Київ: Знання, 2012. 687 с.
6. Фінанси: підруч. / за ред. І.О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.
7. Фондовий ринок: підруч. / за ред. В.Д. Базилевича. Книга 1. Київ: Знання, 2015. 621 с.
8. Фондовий ринок: підруч. / за ред. В.Д. Базилевича. Книга 2. Київ: Знання, 2016. 686 с.

Додаткова література

1. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: моногр. / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. Полтава: ПолтНТУ, 2014. 270 с.
2. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку: моногр. / О.Д. Рожко. Київ: Ліра-К, 2016. 360 с.
3. Міжнародні фінанси: навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ – Катовіце: Центр учб. літ., 2014. 348 с.
4. Нечипорук Л. В. Попит, пропозиція та рівновага на ринку страхових послуг. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 5. С. 911–916.
5. Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 281-298.
6. Нечипорук Л. В. Теорія та практика медичного страхування в Україні. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 6. С. 751 – 755.
7. Нечипорук Л. В. До визначення поняття «страхова група». *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право*. 2013. Вип. 4 (15). С. 35-43.
8. Нечипорук Л. В. Інституціональні зміни та їх вплив на діяльність суб'єкта господарювання. *Фінансова поведінка суб'єктів господарювання в умовах кризових явищ і ризиків*: кол. моногр. Харків, 2018. С. 82-95.
9. Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право*. 2015. Вип. 1 (20).
10. Нечипорук Л. В. Фінансова інклюзія в контексті страхових послуг. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 3. С. 411-417. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i26.143994>
11. Нечипорук Л. В. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph / edited by authors*. 2nd ed. Riga:

“Baltija Publishing”, 2019. 528 p. (p. 296-312).

12. Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти дослідження потреб споживачів страхових послуг. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2014. Вип. 2 (17). С. 127-137.

13. Нечипорук Л. В. Фінансові рішення в ризик-менеджменті бізнес-організацій. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. №5 (22). С. 98 – 103.

14. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посіб. / М. І. Карлін. Київ: Кондор, 2018. 366 с.

15. Світові офшорні центри: навч. посіб. / М. І. Карлін. Київ : Кондор, 2015. 421 с.

16. Фінанси: навч. посіб. / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтніна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

17. Фінанси: навч. посіб. / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. Дніпро: ТОВ “Акцент ПП”, 2017. 298 с.

18. Фінанси: навч. посіб. / за заг. ред. Волохової І. С. Харків: «ПромАрт», 2018. 262 с.

19. Фінанси: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. В. Журавльової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

20. Фінанси: навч. посіб. / А. С. Глущенко. Львів «Магнолія 2006», 2014. 440с.

21. Фінанси: навч. посіб. в 2-х частинах / ред. В. Г. Баранової. Одеса: Атлант, 2015. Ч. 1. 344с.

22. Фінанси: навч. посіб. в 2-х частинах / ред. В. Г. Баранової. Одеса: Атлант, 2015. Ч.2. 309с.

23. Якушик І. Д., Савчук В. І., Савчук Н. В. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: КНЕУ, 2014. 547 с.

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право».

URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія».

URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoї-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).